

ตารางที่ 2 Medications That Can Cause Nipple Discharge

Antihypertensive agents

Methyldopa, reserpine, verapamil

Gastrointestinal agents

Cimetidine (Tagamet), metoclopramide (Reglan)

Hormones

Estrogen, oral contraceptives

Opiates

Codeine, heroin, methadone, morphine

Psychotropic agents

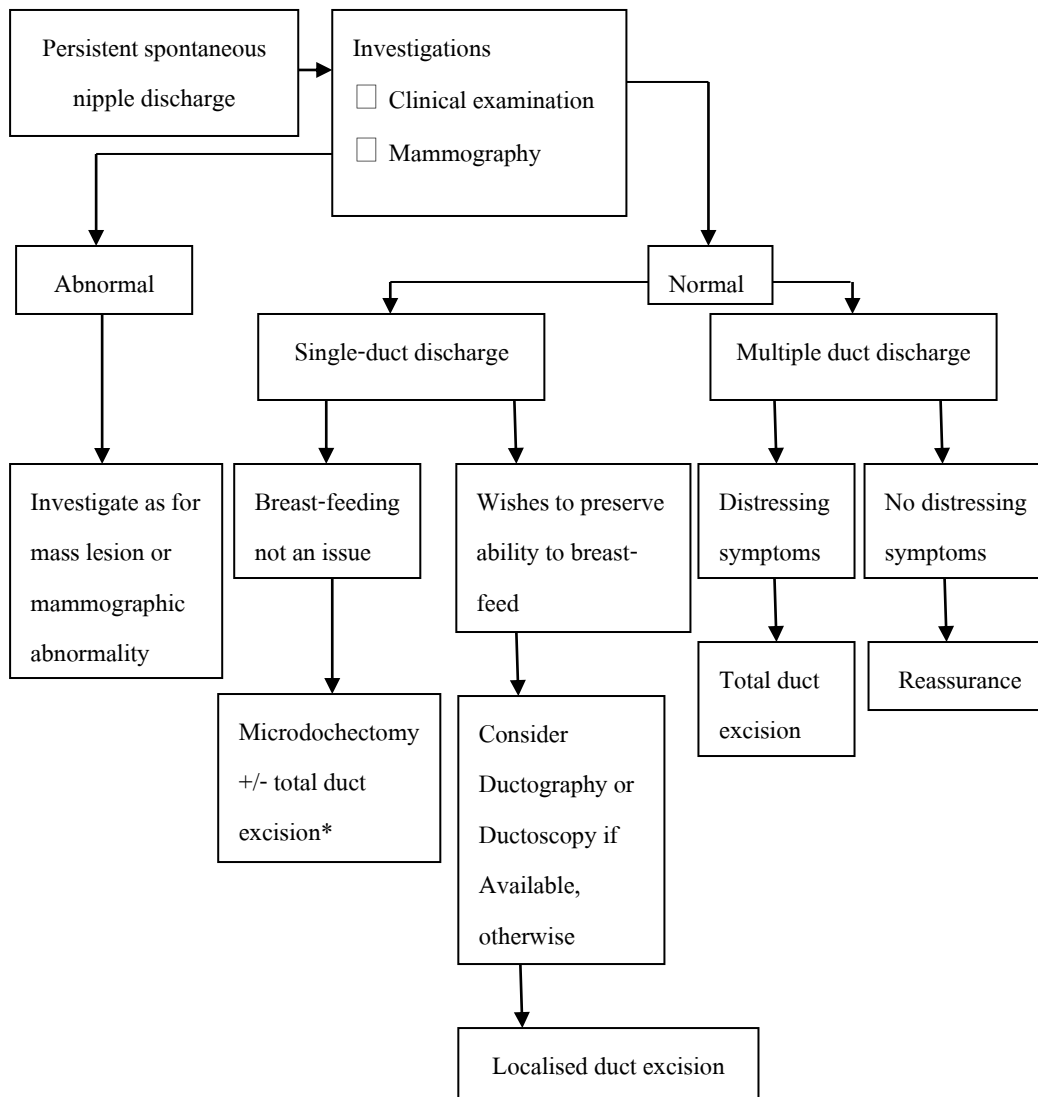
Antipsychotics, monoamine oxidase inhibitors, neuroleptics, selective serotonin reuptake inhibitors, tricyclic antidepressants

การซักประวัติและตรวจร่างกายเป็นสิ่งสำคัญที่จะแยกภาวะทั้ง 2 ออกจากกันได้ ควรให้ได้ ข้อมูลให้ครบตามที่กล่าวมาข้างต้น การตรวจร่างกายเพื่อยืนยันการมีอยู่ของสารคัดหลั่งโดยการกดที่เต้านม รอบ ๆ ลานหัวนม (areolar) และที่หัวนม และระบุตำแหน่งที่ตรวจแล้วพบสารคัดหลั่งออกมาทั้งบริเวณเต้านม และบริเวณหัวนมที่มีสารคัดหลั่งออกมา ดูว่าสีของสารคัดหลั่งเป็นสีอะไรมีเลือดปนออกมาด้วยหรือไม่ หากตรวจพบก้อนที่เต้านมให้ดูว่าตำแหน่งก้อนนั้นสัมพันธ์กับตำแหน่งของท่อน้ำนมที่มีความผิดปกติ หรือไม่ โดยกดดูที่ก้อนและกวาดมือเข้าหาบริเวณหัวนมว่ามีสารคัดหลั่งออกมาหรือไม่

การตรวจ mammogram แม้ว่า sensitivity ในการตรวจหาพยาธิสภาพจะไม่สูง แต่ก็ควรส่งตรวจ ถ้าอายุ 35-40 ปีขึ้นไป เนื่องจากทำได้ไม่ยากไม่ต้องใช้เครื่องมือพิเศษ เช่นเดียวกับ ultrasound ที่จะเห็น พยาธิสภาพในท่อน้ำนมและสามารถตัดชิ้นเนื้อมาตรวจได้

เมื่อตรวจพบพยาธิสภาพเช่น พบก้อนจากการตรวจร่างกายหรือจาก mammogram และ ultrasound เห็นพยาธิสภาพที่น่าสงสัย ควรทำการเจาะชิ้นเนื้อมาตรวจ (core biopsy) ก่อนเพื่อจะวางแผนการ รักษาต่อไป กรณีตรวจไม่พบอะไรเพิ่มเติมไม่ว่าจากการตรวจร่างกายหรือ mammogram และ ultrasound ให้พิจารณาดูว่าสารคัดหลั่งที่ออกมาออกจากรูเปิดของท่อน้ำนมท่อเดียวหรือหลายท่อ (single or multiple duct) ตามรูปที่ 3

รูปที่ 3

การนำเอาสารคัดหลั่งที่ออกมาห้วนมไปตรวจทางcytology นั้นได้ประโยชน์น้อย และจากการศึกษา 2 การศึกษาพบว่า sensitivity ในการตรวจหาจากการตรวจทาง cytology มีเพียง 34.6% และ 46.5% (18) อาจกล่าวโดยสรุปว่าการไม่พบเซลล์มะเร็งนั้นไม่สามารถแยกการวินิจฉัยโรคมะเร็งเต้านมออกไปได้

สำหรับการทำ Ductal lavage และ Ductoscopy มีการกล่าวถึงในประเด็นของการเพิ่มความไวและความแม่นยำ ในการตรวจหาสาเหตุของการมีสารคัดหลั่งออกจากห้วนมอยู่บ้าง การทำ ductoscope จะทำโดยการหารูเปิด (orifice) ของท่อน้ำนมที่มีพยาธิสภาพแล้วทำการขยาย (dilate) และสอดกล้อง

microendoscope ผ่านเข้าไปเพื่อดูพยาธิสภาพ มีการศึกษาของการทำ Fiberoptic ductoscope ในผู้ป่วย 415 ราย ที่มาด้วย nipple discharge พบว่าสามารถตรวจพบพยาธิสภาพได้ 166 ราย (40%) และจาก 166 รายนี้ เมื่อทำการตรวจวินิจฉัยต่อพบว่ามี ductal carcinoma in situ (DCIS) 11 ราย ซึ่งสามารถให้การวินิจฉัยได้ ตั้งแต่แรกจากการทำ ductoscope ถึง 8 ราย (sensitivity 73% , specificity 99%, positive predictive value 80%) (19) และจากการศึกษานี้พบว่า DCIS มีแนวโน้มที่พยาธิสภาพจะอยู่บริเวณส่วนปลายของท่อน้ำนม (peripheral) เมื่อเทียบกับพยาธิสภาพที่เป็น papilloma นอกจากนี้มีการศึกษาอีกหลายการศึกษาเกี่ยวกับการทำ ductoscope (23-26) โดยสรุปว่า มี sensitivity ในการตรวจหามะเร็งมะเร็งเต้านมอยู่ระหว่าง 81-100% เป็นเครื่องมือที่ช่วยการผ่าตัดในการหาตำแหน่งพยาธิสภาพ โดยดูจากแสงสว่างจากกล้องบนผิวหนัง และจากรายงานของ Matsunaga T. พบว่า พยาธิสภาพที่เห็นจาก ductoscope เมื่อทำการตัดชิ้นเนื้อ (sample) มาตรวจ มี 38 จาก 46 รายที่ผลออกมาเป็น papilloma เมื่อทำการติดตามโดยสังเกตอาการเป็นระยะเวลา 2 ปี ยังไม่พบว่ามีมะเร็งเต้านมเกิดขึ้น (22)

มีการพูดถึงการทำ Ductal lavage ในประเด็นของการช่วยเพิ่ม diagnostic accuracy ในรายที่ทำ Ductoscope ถึง 100 เท่า เมื่อเทียบกับการนำสารคัดหลั่งไปตรวจทาง cytology อย่างเดียว (19) พบว่าทำการตรวจ fluid cytology จาก ductal lavage มี sensitivity 64% และมี positive predictive value 100% เช่นเดียวกับอีกการศึกษาหนึ่ง แม้ว่าจะมี sensitivity ต่ำกว่าคือ 50% แต่จะมี specificity 94.3% (24) ทั้งนี้ทั้ง ductoscope และ ductal lavage ยังมีที่ใช้ในบางสถานที่เท่านั้น และจากข้อมูลที่มีเป็นข้อมูลที่มีไม่มากและได้จากการศึกษาที่มีขนาดเล็ก จึงยังไม่ได้เป็นมาตรฐานของการตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยที่มาด้วย nipple discharge

การทำ Ductography หรือ Galactography เพื่อที่จะช่วยหา intraductal lesions พบว่า มี sensitivity 60% โดยจะเห็น filling defect หรือ cut off sign อย่างไรก็ตามทางผู้นิพนธ์ก็ไม่ได้ทำ Ductography, Ductoscope หรือ Ductal lavage จะเลือกทำในบางรายเท่านั้นเนื่องจากการหาตำแหน่งท่อน้ำนมที่มีความผิดปกติสามารถหาได้จากการซักประวัติและตรวจร่างกายที่ละเอียดเป็นการทดแทนแล้ว อีกทั้งการตรวจพิเศษดังกล่าวแม้ว่าจะไม่พบอะไรก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีพยาธิสภาพซ่อนอยู่ ดังนั้น

ประโยชน์ของการทำ ductography พอจะมีอยู่บ้างเช่น ในกรณีที่สามารถตรวจหาจุดเปิดของท่อน้ำนมที่ผิดปกติได้ แต่อยู่ในตำแหน่งที่ไม่ชัดเจน ซึ่งจะมีผลต่อ incision การทำ ductography เพื่อ localize ตำแหน่งของความผิดปกติก็จะมีประโยชน์ต่อการลงแผลผ่าตัด

การผ่าตัดในผู้ป่วยที่มีสารคัดหลั่งออกจากหัวนม คือการทำ duct excision (Microdocheomy, Total duct excision) มีวัตถุประสงค์ของการผ่าตัดอยู่ 2 ประการคือ เพื่อวินิจฉัยและเพื่อบรรเทาอาการ

การผ่าตัดนั้นส่วนใหญ่มักจะทำในกรณีที่เป็น pathologic คือมีลักษณะของสารคัดหลั่งที่ spontaneous จาก single duct ที่ยืนยันจากการตรวจร่างกาย และมีเหตุการณ์อย่างน้อย 1 ข้อดังต่อไปนี้ร่วมด้วย

1. การมีสารคัดหลั่งออกมาเป็นสีเลือดหรือมีเลือดปน หรือตรวจทางห้อง lab ว่ามีเลือดปนอยู่
2. สารคัดหลั่งออกมาอย่างต่อเนื่อง (persistent occur at least 2 occasions per week)
3. ตรวจพบก้อนในตำแหน่งที่สัมพันธ์กับบริเวณหัวนมที่มีสารคัดหลั่งออกมา
4. อาการเพิ่งพบใหม่ในสตรีที่อายุมากกว่า 5 ปีขึ้นไป แต่สารคัดหลั่งที่ออกมาจะต้องไม่

มีลักษณะเป็น cheese โดยจะทำการผ่าตัดเอาท่อน้ำนมที่มีพยาธิสภาพนั้นออก (microdocheotomy)

ขณะที่กรณีของสารคัดหลั่งที่ออกจากท่อน้ำนมหลายท่อ ส่วนใหญ่มักจะให้ความมั่นใจและคอยติดตามสังเกตอาการ จะผ่าตัดก็ต่อเมื่อมีอาการมากและต่อเนื่องจนรบกวนการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่แสดงในรูปที่เป็นแนวทางการส่งตรวจเพิ่มเติมและการให้การรักษา

References

1. University of Michigan Health System. Common breast problems: guidelines for clinical care.
2. National Comprehensive Cancer Network. NCCN clinical practice guidelines in oncology: breast cancer screening and diagnosis
3. Pearlman MD, Griffein JL. Benign breast disease. *Obstet Gynecol.* 2010;116(3):747-758.
4. Saslow D, Boetes C, Burke W, et al.; American Cancer society Breast Cancer Advisory Group. American Cancer Society Guidelines for breast screening with MRI as an adjunct to mammography (published correction appears in *CA Cancer J Clin.* 2007;57(3):185). *CA Cancer J Clin.* 2007;57(2):75-89.
5. Hammond S, Keyhani-Rofagha S, O'Toole RV. Statistical analysis of fine needle aspiration cytology of the breast. A review of 678 cases plus 4,265 cases from the literature. *Acta Cytol.* 1987;31:276-80.
6. Kline TS, Joshi LP, Neal HS. Fine-needle aspiration of the breast: diagnoses and pitfalls. A review of 3545 cases. *Cancer.* 1979;44:458-64.
7. Donegan WL. Evaluation of a palpable breast mass. *N Engl Med.* 1992;327:937-42.
8. Morrow M, Wong S, Venta L. The evaluation of breast masses in woman younger than forty years of age. *Surgery.* 1998;124:634-40
9. Ciatto S, Cariaggi P, Bulfaresi P. The value of routine cytologic examination of breast cyst fluid. *Acta Cytol.* 1987;31:301-4
10. Hamed S, Coady A, Chauday MA, Fentiman IS. Follow up of patients with aspirated breast cyst is necessary. *Arch Surg.* 1989;124:253-5
11. Preece PE, Buam M, Mansel RE, Webster DJ, Fortt RW, Gravelle IH, et al. Importance of mastalgia in operable breast cancer. *Br Med J (Clin Res).* 1982;284:1299-300

12. Leung JW, Kornguth PJ, Gotway MB. Utility of targeted sonography in the evaluation of focal breast pain. *J Ultrasound Med.* 2002;21(5):521-526.
13. Morrow M. Management of common breast disorders: breast pain. In: Harris JR, et al., eds. *Breast disease.* 2 d ed. Philadelphia: Lippincott, 1991:63-71.
14. Smith RL, Pruthi S, Fitzatrik LA. Evaluation and management of breast pain. *Mayo Clin Proc.* 2004;79(3):353-372.
15. Srivastava A, Mansel RE, Arvind N, Prasad K, Dhar A, Chaba A. Evidence-based management of mastalgia: a meta-analysis of randomised trials. *Breast.* 2007;16(5):503-512.
16. Ambrogetti rends iD, Berni D, Cartazi S, et al. The role of ductal galactography in the differential diagnosis of breast carcinoma. *Radio Med (Torino)* 1996; 91 : 198.
17. Clare S, Morrow M. Management of the palpable breast mass. In: Harris JR, et al., eds. *Disease of the breast.* 3D ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2000:38.
18. Morrow M, Schmidt RA, Bucci C. Breast conservation for mammographically occult carcinoma. *Ann Surg.* 1998;227:502-6.
19. Hankey BF, Miller B, Curtis R, Kosary C. Trends in breast cancer in younger women in contrast to older women. *J Natl Cancer Inst Monogr.* 1994:7-14.
20. Urban JA. Non-lactational nipple discharge. *CA Cancer J Clin.* 1978;28:130-40.
21. Groves AM, Carr M, Wadhwa V, et al. An audit of cytology in the evaluation of nipple discharge: a retrospective study of 10 years' experience. *Breast* 1996;5:96.
22. Shen KW, Wu J, Lu JS, et al. Fiberoptic ductoscopy for breast cancer patients with nipple discharge. *Surgery Endosc* 2001;15:1340.

23. Dooley WS. Routine operative breast endoscopy for bloody nipple discharge. *Ann Surg Oncol* 2002;9:920.
24. Dietz JR, Crowe JP, Grundfest S, et al. Directed duct excision by using mammary ductoscope in patients with pathologic nipple discharge. *Surgery* 2002;132:582.
25. Matsunaga T, Ohta D, Misaka T, et al. Mamary ductoscope for diagnosis and treatment of intraductal lesions of the breast. *Breast Cancer* 2001;8:213-221.
26. Govindarajulu S, Narreddy SR, Shere MH, et al. Sonographically guided mammotome excision of ducts in the diagnosis and management of single duct nipple discharge. *Eur J Surg Oncol* 2006;32:725-728.
27. Yamamoto D, Shoji T, Kawanishi H, et al. A utility of ductography and fiberoptic ductoscopy for patients with nipple discharge. *Breast Cancer Res Treat* 2001;70:103.
28. Sartorius OW, Smith HS, Morris P, et al. Cytologic evaluation of breast fluid in the detection of breast disease. *J Natl Cancer Inst* 1977;59:1073.
29. Wynder EL, Hill P, Laakso K, et al. Breast secretion in Finnish women. *Cancer* 1981;47:1444.
30. Hughes LE, Mansel RE, Webster DJT. Nipple discharge. In: Hughes LE, Mansel RE, Webster DJT, eds. *Benign disorders and diseases of the breast: Concepts and clinical management*. 2nd ed. London:WB Saunders, 2000:171.
31. Haagensen CD, Bodian C, Haagensen DE. *Breast carcinoma risk and detection*. Philadelphia: WB Saunders, 1981:146.
32. Page DL, Anderson TJ. *Diagnostic histopathology of the breast*. Edinburgh, UK: Churchill Livingstone, 1987.
33. Chen L, Zhou WB, Zhao Y, et al. Bloody nipple discharge is a predictor of breast cancer risk: a meta-analysis. *Breast Cancer Res Treat* 2012;132:9-14.